

**แนวทางการบริหารหลักสูตรเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษา
ของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดแพร่**
**The Curriculum Administrative Approach for the Higher-Level Education
at Phrae Provincial Office of Learning Encouragement**

จตุรงค์ เขียวมณีวรรณ¹ พิมพกา ธรรมสิทธิ² สุรเชษฐ์ บุญรักษ์³
Jaturong khiaomaneewan, Phimphaka Thammasit, Surachet Boonyarug

บทคัดย่อ (Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นการบริหารหลักสูตร และ 2) แนวทางการบริหารหลักสูตรเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดแพร่ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ประชากรที่ใช้ ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ 8 คน ครู 128 คน รวม 130 คน กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ 9 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการจำเป็นการบริหารหลักสูตร เรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ ด้านการติดตามและประเมินหลักสูตร และด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และ 2) แนวทางการบริหารหลักสูตรเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษา คือ ด้านการเตรียมความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา พัฒนาครูให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ นำความรู้ไปประกอบอาชีพได้จริง นำแหล่งวิทยาการมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนหาความรู้เพิ่มเติม มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยและมีการประเมินผลผู้เรียนเป็นองค์รวม ส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้พัฒนาศักยภาพผู้เรียน และด้านการติดตามและประเมินหลักสูตร มีการติดตามและประเมินหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อนำผลการประเมินหลักสูตรไปปรับเนื้อหาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

คำสำคัญ (Keywords) : การบริหารหลักสูตร; ยกระดับคุณภาพ; สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัด

Abstract

This research objectives were: 1) to assess the needs and necessity of curriculum administration, and 2) to study the curriculum administrative approach for the higher-level

Received: 2024-07-16 Revised: 2024-08-02 Accepted: 2024-08-04

¹ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ Educational Administration Master of Education, Uttaradit Rajabhat University. E-mail: jaturong3409@gmail.com

² อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ Lecturer, Graduate School Faculty of Education Uttaradit Rajabhat University, Thailand. E-mail: Phimphaka@live.ur.ac.th

³ อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ Educational Administration Master of Education, Uttaradit Rajabhat University. E-mail: edboonyarug7@gmail.com

education at Phrae Provincial Office of Learning Encouragement. It was mixed methods research. The population were: directors district learning encouragement center, 8 people, 128 teachers, total 130 people. The target group for the interview consisted of 9 people. The research tools were questionnaires and interviews. The statistical instruments included frequency, percentage, mean, standard deviation, needs priority index, and content analysis.

The results of the research showed that 1) the needs and necessity of curriculum administration, arranged from the highest to lowest, were preparation for school curriculum administration, implementation of the school curriculum, monitoring and evaluating the curriculum, and the preparation of educational institution curricula. 2) The curriculum administrative approach for the higher-level education was preparation for administration of educational institution curriculum developing teachers for understanding the curriculum, preparation of school curriculum giving teachers an opportunity for involving parents and communities in developing the curriculum appropriate for the problems and needs of students. In terms of implementing the school curriculum, teachers organized a variety of teaching and learning activities to enable students to be creative, applied knowledge to actual careers, and used scientific resources to enable students to gain additional knowledge. There was modern technology and holistic assessment of learners. Network partners were encouraged to participate in promoting learning, developing student potential, monitoring, and evaluating the curriculum. They had systematic monitoring and evaluation of institutional curricula-for adjusting the curriculum contents satisfying the student needs.

Keywords: Participatory curriculum;

Upgrade your qualifications; Provincial office of learning encouragement

บทนำ (Introduction)

พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ (มาตรา 5) ตามพระราชบัญญัตินี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เป็นคนดี มีวินัย รู้จักสิทธิควบคู่กับหน้าที่และความรับผิดชอบ ภูมิใจและตระหนักในความสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักชาติ ประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รู้จักความพอเพียง มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ใฝ่เรียนรู้ มีความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง มีคุณธรรม และมีความซื่อสัตย์สุจริต รวมทั้งมีสำนึกในความรับผิดชอบต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ มีความเป็นพลเมืองดีที่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมไทย และสังคมโลกได้อย่างมีความสุข กับเพื่อให้บุคคลมีทักษะการเรียนรู้ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิต ที่สอดคล้องและเท่าทันพัฒนาการของโลก และมีโอกาสพัฒนาหรือเพิ่มพูนทักษะของตนเองให้สูงขึ้นหรือ ปรับเปลี่ยนทักษะของตนเองตามความถนัดหรือความจำเป็น (มาตรา 6) ให้กรมมีหน้าที่จัด ส่งเสริม และสนับสนุนการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้ 1) การเรียนรู้ตลอดชีวิต 2) การเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเอง และ 3) การเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ (มาตรา 11) การเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ มีเป้าหมายเพื่อจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้ซึ่งอยู่ในวัยเรียนแต่ไม่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษาหรือผู้ซึ่งพ้นวัยที่จะ

ศึกษาในสถานศึกษา หรืออยู่ในพื้นที่ที่ห่างไกลหรือทุรกันดาร หรือไม่มีหน่วยงานอื่นใดไปดำเนินการ เพื่อให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ.2566, 2566: 60-72)

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) ได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ขึ้นโดยมีจุดหมายที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย มีคุณธรรม จริยธรรม มีสติปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดีมีศักยภาพในการประกอบอาชีพและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยโครงสร้างหลักสูตรประกอบด้วย 5 สารการเรียนรู้และในแต่ละสาระประกอบด้วยรายวิชาบังคับและรายวิชาเลือกบังคับ ที่เน้นให้เป็นหลักสูตรที่มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของกลุ่มผู้เรียนที่อยู่นอกกระบบโรงเรียน ซึ่งส่วนใหญ่ เป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์จากการทำงานและการประกอบอาชีพ ทั้งนี้ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงาน กศน.) ได้มอบหมายให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่งดำเนินการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 เป็นภาคเรียนแรกโดยจัดการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลให้คำนึงถึงการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ และได้มีนโยบายในการ พัฒนาสถานศึกษาทั่วประเทศให้ก้าวเข้าสู่คุณภาพและมาตรฐานในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ใกล้เคียงกัน โดยใช้ข้อสอบกลางในการวัดผลสัมฤทธิ์ปลายภาคเรียนของนักศึกษา กศน. ในส่วนที่เป็นรายวิชาบังคับ และรายวิชาเลือกบังคับ ตามหลักสูตรเพื่อสอบวัดความรู้ความสามารถทางการเรียนด้านเนื้อหา ด้านวิชาการ และด้านทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ระดับละ 20 รายวิชา จำแนกเป็นรายวิชาบังคับ จำนวน 14 รายวิชา และรายวิชาเลือกบังคับ จำนวน 6 รายวิชา รวมทั้งสิ้น 60 รายวิชา

การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พุทธศักราช 2566 ที่ได้มีการพัฒนาขึ้นเป็นไปตามหลักของ พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566 ในสารบัญญัติของกฎหมายตามมาตรา 5, 11, 12, 13, 14, 15, และ 16 เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้เพื่อคุณวุฒิตามระดับ โดยคำนึงถึงกลุ่มเป้าหมายในการจัดการเรียนรู้ วิธีการจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับพัฒนาการของโลก วิธีการประเมินผลที่มีความหลากหลายรวมถึงความร่วมมือในการผลิต และพัฒนาหลักสูตรระหว่างกรมส่งเสริมการเรียนรู้กับสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งทำหน้าที่เป็นสถาบันพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัตินี้ อันนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้ซึ่งอยู่ในวัยเรียน แต่ไม่ได้รับการศึกษาในสถานศึกษาหรือ ผู้ซึ่งพ้นวัยที่จะศึกษาในสถานศึกษา หรือผู้ที่อยู่ห่างไกลทุรกันดาร หรือไม่มีหน่วยงานอื่นใดไปดำเนินการเพื่อให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวทางการผลิตและพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พุทธศักราช 2566 (กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา, 2566: 2)

การจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดแพร่ พบว่าการวัดผลสัมฤทธิ์ปลายภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ร้อยละผู้เข้าสอบวัดผลสัมฤทธิ์ปลายภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำแนกเป็น รายสถานศึกษา ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดแพร่ พบว่า ร้อยละผู้เข้าสอบสูงสุด คือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเด่นชัย คิดเป็นร้อยละ 74.20 รองลงมาคือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและ

การศึกษาตามอัยาศัยอำเภอคลอง คัดเป็นร้อยละ 72.58 ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอสอง คัดเป็นร้อยละ 71.35 ตามลำดับ และศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอที่มีร้อยละผู้เข้าสอบต่ำสุด คือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอวังขึ้น คัดเป็นร้อยละ 46.40 และร้อยละผู้สอบผ่านร้อยละ 30 ของคะแนนเต็มของการเข้าสอบวัดผลสัมฤทธิ์ปลายภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำแนกเป็นรายสถานศึกษา ของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยจังหวัดแพร่ พบว่าร้อยละผู้สอบผ่านร้อยละ 30 ของคะแนนเต็ม สูงสุด คือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอคลอง คัดเป็นร้อยละ 96.65 รองลงมาคือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอสอง คัดเป็นร้อยละ 96.34 ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอสูงเม่น คัดเป็นร้อยละ 90.09 ตามลำดับ และศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอ ที่มีผู้สอบผ่านร้อยละ 30 ของคะแนนเต็มต่ำสุด คือศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยอำเภอเด่นชัย คัดเป็นร้อยละ 82.91 (สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัยาศัยภาคเหนือ, 2565: 16) จากสภาพปัญหาของรายงานผลการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ดังกล่าว สอดคล้องกับการศึกษาของ (สมปรารถนา หาญโยธาและ มีนมาส พรานป่า, 2565: 103) ที่กล่าวว่า สภาพปัญหาที่สถานศึกษาจะต้องนำรายวิชาในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และวิธีการที่กำหนดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอนในการวางแผนการเรียนรู้เป็นรายบุคคลหรือรายกลุ่มให้ครบตามโครงสร้างของหลักสูตรมีการจัดทำแผนการเรียนรู้ การลงทะเบียนเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และอุปสรรคหรือปัญหาในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อช่วยให้สถานศึกษาตลอดทั้งครูผู้สอนได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงถึงพัฒนาการความก้าวหน้า ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรม จริยธรรมของผู้เรียน

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดแพร่ เพื่อจะเป็นข้อมูลที่สำคัญต่อการบริหารหลักสูตรและพัฒนาคุณภาพการจัดการ เรียนการสอน ให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ และเตรียมความพร้อมการบริหารหลักสูตร วางแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมการเปลี่ยนแปลงจากหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สู่ หลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้ การศึกษาขั้นพื้นฐานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้พุทธศักราช 2566 ให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง และการเรียนรู้เพื่อคุณภาพตามระดับ ตลอดจนการเรียนรู้ในรูปแบบอื่น ๆ อย่างครอบคลุมสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในวิถีชีวิตของผู้เรียน และรองรับสู่การเป็นศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภออย่างมีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นการบริหารหลักสูตรเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดแพร่
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดแพร่

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารหลักสูตรเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดแพร่ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีวิธีดำเนินการดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นและแนวทางการบริหารหลักสูตรเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดแพร่ จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษา ไปใช้ และด้านการติดตามและประเมินหลักสูตร

1.2 ขอบเขตด้านประชากร และกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูล

การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 ได้แก่ ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ สังกัด สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดแพร่ จำนวน 8 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ จำนวน 8 คน ข้าราชการครู จำนวน 14 คน ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 30 คน และครูศูนย์การเรียนรู้ตำบล จำนวน 78 คน รวมทั้งสิ้น 130 คน

การวิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัด จำนวน 1 คน ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ จำนวน 2 คน ข้าราชการครู จำนวน 2 คน ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน จำนวน 2 และครูศูนย์การเรียนรู้ตำบล จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน

1.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

สถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดแพร่ จำนวน 8 สถานศึกษา

1.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา เดือนตุลาคม 2566 ถึง มิถุนายน 2567

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ฉบับโดยเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพดังนี้

เครื่องมือเชิงปริมาณเป็นแบบสอบถามเพื่อประเมินความต้องการจำเป็นทางการบริหารหลักสูตรเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดแพร่ มีค่าความตรงตามเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.8-1.00 มีค่าความเชื่อมั่นสภาพที่เป็นอยู่เท่ากับ 0.971 และ สภาพที่ควรจะเป็นเท่ากับ 0.965 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 สอบถามสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นการบริหารหลักสูตรเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ และด้านการติดตามและประเมินหลักสูตร

มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแบบของ Likert และมีลักษณะเป็นการสอบถามให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบคำถามข้อมูล 2 ชุด คือ สภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็น (Dual – Respond Format) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 121)

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมการบริหารหลักสูตรเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด

เครื่องมือเชิงคุณภาพเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อศึกษาแนวการบริหารหลักสูตรเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่ง ประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารหลักสูตรเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดแพร่ ซึ่งประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์ได้มาจากการที่ผู้วิจัยนำสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นการบริหารหลักสูตรเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาใน 4 ด้านไปหาคำค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแล้วเลือกค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด 3 ลำดับแรกของแต่ละด้านมาเป็นประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามเพื่อประเมินความต้องการจำเป็นการบริหารหลักสูตรเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดแพร่ เก็บรวบรวมข้อมูลตามรายละเอียด ดังต่อไปนี้

3.1 ขอนหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ถึงสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดแพร่ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

3.2 จัดส่งแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับประชากรที่กำหนดไว้ จำนวน 130 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ระดับอำเภอ ข้าราชการครู ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน และครูศูนย์การเรียนรู้ตำบล สังกัด สำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดแพร่

3.3 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาและตรวจสอบความถูกต้องโดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนมกราคม-เมษายน 2567 ถ้ามีการตอบแบบสอบถาม ไม่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมให้ครบถ้วน เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

แบบสัมภาษณ์แนวการบริหารหลักสูตรเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดแพร่ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน และครูศูนย์การเรียนรู้ตำบล เพื่อระดมความคิดเห็นในการหาแนวการบริหารหลักสูตรเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาในสถานศึกษา โดยดำเนินการ ดังนี้

3.4 ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเข้าสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็น ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน และครูศูนย์การเรียนรู้ตำบล

3.5 ผู้วิจัยเตรียมการสัมภาษณ์โดยเตรียมอุปกรณ์ที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ และนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ที่จะสัมภาษณ์ไว้ชัดเจนและแจ้งเวลาล่วงหน้า พร้อมส่งประเด็นที่จะสัมภาษณ์ให้กลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ให้ข้อมูล

3.6 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ตามที่นัดหมายโดยดำเนินการในระหว่าง เดือน พฤษภาคม 2567 ขออนุญาตบันทึกเทปสัมภาษณ์และยุติการสัมภาษณ์เมื่อช่วงเวลาที่เหมาะสม เพราะจะไม่ทำให้หลงลืม

ประเด็นรายละเอียดต่าง ๆ ที่ได้รับการสัมภาษณ์ หากมีข้อมูลไม่ครบถ้วนผู้วิจัยขออนุญาตสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์เพิ่มเติม และแสดงความขอบคุณที่ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

4.1 ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถามวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$)

4.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แล้วสังเคราะห์พร้อมเรียบเรียงประยุกต์กับแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสรุปเป็นแนวทางการบริหารหลักสูตรเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดแพร่

ผลการวิจัย (Research Results)

1. ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นการบริหารหลักสูตรเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดแพร่ และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$)

ตาราง แสดงผลการศึกษาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพที่เป็นอยู่และสภาพที่ควรจะเป็นการบริหารหลักสูตรเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษา และค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{Modified}$)

รายการ	สภาพที่เป็นอยู่		ระดับ	สภาพที่ควรจะเป็น		ระดับ	$PNI_{Modified}$	ลำดับ
	μ	σ		μ	σ			
1. ด้านการเตรียมความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา	3.520	0.582	มาก	4.745	0.457	มากที่สุด	0.348	1
2. ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	3.571	0.656	มาก	4.744	0.479	มากที่สุด	0.328	4
3. ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้	3.560	0.530	มาก	4.785	0.417	มากที่สุด	0.344	2
4. ด้านการติดตามและประเมินหลักสูตรสถานศึกษา	3.553	0.537	มาก	4.760	0.458	มากที่สุด	0.340	3
รวม	3.551	0.576	มาก	4.759	0.453	มากที่สุด		

จากตาราง พบว่า สภาพที่เป็นอยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.551$, $\sigma = 0.576$) และสภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.759$, $\sigma = 0.453$) เมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นรายด้านเรียงตามลำดับสูงไปต่ำ ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ ด้านการติดตามและประเมินหลักสูตร และด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

2. ผลการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดแพร่ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการเตรียมความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาต้องพัฒนาครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความเข้าใจในด้านการจัดทำหลักสูตร มีการประชุมเป็นกลไกที่สำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อให้ครูและบุคลากรได้วางแผนการจัดทำหลักสูตรที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาที่มาจากตัวแทนจากครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หรือ ตัวแทนจากองค์กรภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ร่วมกันขับเคลื่อนหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและจัดทำหลักสูตรที่มีคุณภาพเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของสถานศึกษา

2.2 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้ ครู ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ความต้องการ ในการจัดทำหลักสูตรเพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษามีความหลากหลาย ครอบคลุม และสอดคล้องกับความเป็นจริง การนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ประกอบการจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของสถานศึกษา

2.3 ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ พบว่า สถานศึกษาต้องนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ โดยเน้นบทบาทของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ และแนะนำแหล่งวิทยาการแก่ผู้เรียนเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม มีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นองค์รวม สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีแหล่งวิทยาการที่เพียงพอ มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีความปลอดภัย ส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนให้มีคุณภาพทางการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.4 ด้านการติดตามและประเมินหลักสูตร พบว่า สถานศึกษาต้องติดตามและประเมินหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อใช้กับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันได้อย่างเหมาะสมซึ่งไม่ใช้วิธีการวัดและประเมินผลโดยการทดสอบเพียงวิธีการเดียว นำผลการประเมินหลักสูตรไปปรับเนื้อหาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในท้องถิ่น ออกแบบหลักสูตรให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้จริง ปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับผลการประเมิน และส่งเสริมให้มีการประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญและน่าสนใจที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลจากการประเมินความต้องการจำเป็นทางการบริหารหลักสูตรเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดแพร่ เมื่อพิจารณาจากค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นทั้ง 4 ด้าน พบว่า ความต้องการจำเป็นอันดับสูงสุดคือ ด้านการเตรียมความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ทั้งนี้ เป็นเพราะ สถานศึกษาเห็นความสำคัญกับการพัฒนาครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความเข้าใจในด้านการจัดทำหลักสูตรเพื่อคุณภาพตามระดับ มีการประชุมเพราะเป็นกลไกที่สำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อการขับเคลื่อนหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายคุณภาพตามระดับ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการที่มีคุณสมบัติเหมาะสมเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการศึกษา หลักสูตร หรือตัวแทนจาก

หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน และส่งเสริมให้ครูและบุคลากรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การทบทวนองค์ประกอบหลักสูตร การวางแผนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และการแก้ไขปัญหา มีรูปแบบที่หลากหลาย กิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กิจกรรมระดมความคิด การดำเนินการติดตามผล วัดผลความรู้ ทักษะ ที่ได้รับการประชุมหรือการพัฒนาบุคลากรนำไปสู่การพัฒนาต่อยอด การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งครูและบุคลากรมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนหลักสูตรสถานศึกษาจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เกี่ยวกับหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธาติดา สกลภัทรสกุล (2565) พบว่า การสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้เรียนเพื่อให้เห็นความสำคัญความจำเป็นต้องร่วมมือกันบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา จัดทำระบบสารสนเทศให้เป็นระบบในสถานศึกษา รวมถึงจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับทราบเพื่อขอความร่วมมือในการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา

2. จากผลการศึกษาแนวทางการบริหารหลักสูตรเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดแพร่ มีดังนี้

2.1 ด้านการเตรียมความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาต้องพัฒนาครูและบุคลากร ที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตร มีการประชุมที่เป็นกลไกที่สำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรเพื่อให้ครูและบุคลากรได้วางแผนการจัดทำหลักสูตรที่เหมาะสมกับบริบทพื้นที่ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาซึ่งมีตัวแทนจากครู ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หรือ ตัวแทนจากองค์กรภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ร่วมกันขับเคลื่อนหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและความสำคัญของการจัดทำหลักสูตรที่มีคุณภาพเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้ เป็นเพราะการเตรียมความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาจึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญส่งผลต่อประสิทธิภาพการขับเคลื่อนหลักสูตรสถานศึกษานำไปสู่การจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและ ผู้เรียนบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาตามเป้าหมายของสถานศึกษาที่กำหนด มีแผน แนวทางและกลไกในการเตรียมความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบสอดคล้องกับบริบทพื้นที่และความต้องการของผู้เรียนและชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปุณทริก พรชนะวัฒนา (2560) พบว่า การประชุมวางแผนชี้แจง เพื่อสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจ และมีความสามารถนำความรู้ไปใช้ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำข้อมูล สารสนเทศ และควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตร

2.2 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาต้องเปิดโอกาสให้ ครู ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในวิเคราะห์ความต้องการในการจัดทำหลักสูตรเพื่อให้หลักสูตรสถานศึกษามีความหลากหลายครอบคลุม และสอดคล้องกับความเป็นจริง การนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ประกอบการจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่และสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้ เป็นเพราะหัวใจสำคัญของการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ คือ การเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมจัดทำหลักสูตร

โดยบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคีเครือข่ายและผู้เชี่ยวชาญในการจัดทำหลักสูตรให้ตรงตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนภัทร สนสันต์ (2566) พบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษานำมาออกแบบหลักสูตรให้ตอบสนองกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนสอดคล้องกับบริบทชุมชน สังคม และวัฒนธรรมโดยการจัดทำหลักสูตร ต้องมีจุดมุ่งหมายครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะการปฏิบัติและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

2.3 ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ พบว่า สถานศึกษาต้องนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้โดยเน้นบทบาทของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ และแนะนำแหล่งวิทยาการแก่ผู้เรียนเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม มีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นนอกระบบ สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีแหล่งวิทยาการที่เพียงพอ มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีความปลอดภัย ส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาศักยภาพผู้เรียนเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งนี้ เป็นเพราะการสอนเป็นหัวใจของการนำหลักสูตรไปใช้ ครูผู้สอนจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นผู้จัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลาย ดังนั้น การนำหลักสูตรไปใช้เป็นขั้นตอนสำคัญของการพัฒนาหลักสูตร เป็นการนำอุดมการณ์ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาวิชาและประสบการณ์การเรียนรู้ที่คัดสรรอย่างดีแล้วไปสู่ผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กษมา ชนะวงศ์ (2564) พบว่า การให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูผู้สอนการจัดเตรียมบุคลากร และครูเข้าสอน และสร้างเจตคติที่ดี เกี่ยวกับหลักสูตร มีการนำเทคโนโลยีมาใช้อำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน จัดให้มีการเรียนการสอนแบบ Active Learning เน้นให้ ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ

2.4 ด้านการติดตามและประเมินหลักสูตร พบว่า สถานศึกษาต้องติดตามและประเมินหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบนำผลการประเมินหลักสูตรไปปรับเนื้อหาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในท้องถิ่น ออกแบบหลักสูตรให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้จริง ปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับผลการประเมิน และส่งเสริมให้มีการประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ทั้งนี้ เป็นเพราะการติดตามและประเมินผลหลักสูตรร่วมกับการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ เป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ช่วยให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และส่งผลดีต่อผู้เรียนในระยะยาว สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรพรรณ กอจิริฐติกาล และสุกัญญา แซ่มซ้อย (2562) พบว่า สถานศึกษาดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาโดยหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และหัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ จัดทำรายงานผลการนิเทศเสนอผู้บริหารทุกภาคเรียนและทุกปีการศึกษา เพื่อนำผลการนิเทศมาประชุมร่วมกันกับภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาผู้เรียนตามสมรรถนะและพัฒนาการบริหารหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research Knowledge)

งานวิจัยที่ศึกษาการบริหารหลักสูตรเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดแพร่ พบว่า ด้านการเตรียมความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา มีการพัฒนาครูและบุคลากร ในด้านการจัดทำหลักสูตร มีการประชุมเป็นกลไกที่สำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อขับเคลื่อนหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไป

ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและทำให้มีคุณภาพตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การเปิดโอกาสให้ ครู ผู้ปกครองและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมจัดทำหลักสูตร นำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ประกอบการจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทพื้นที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียนพัฒนาผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของสถานศึกษา ด้านการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ เน้นบทบาทของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ แนะนำแหล่งวิทยาการแก่ผู้เรียนเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม มีการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นองค์รวม สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีแหล่งวิทยาการที่เพียงพอ มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีความปลอดภัย ส่งเสริมให้ภาคีเครือข่ายมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้พัฒนาศักยภาพผู้เรียน และด้านการติดตามและประเมินหลักสูตร การดำเนินการติดตามและประเมินหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อนำผลการประเมินหลักสูตรไปปรับเนื้อหาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชนท้องถิ่น ออกแบบหลักสูตรให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้จริงปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับผลการประเมินส่งเสริมให้มีการประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่า ความต้องการจำเป็นของการบริหารหลักสูตรเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดแพร่ ด้านการเตรียมความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา มีความต้องการจำเป็นอันดับแรก ดังนั้น ในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อคุณภาพตามระดับสถานศึกษาโดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและต้องมีข้อมูลสารสนเทศประกอบการจัดทำหลักสูตรให้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัยแนวการบริหารหลักสูตรเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดแพร่ พบว่า สภาพที่เป็นอยู่การบริหารหลักสูตรเพื่อยกระดับคุณภาพทางการศึกษาด้านการเตรียมความพร้อมการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นการวิจัยครั้งต่อไปควรวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาครูเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาในการยกระดับคุณภาพทางการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการเรียนรู้ประจำจังหวัดแพร่

เอกสารอ้างอิง(References)

- กลุ่มพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา. (2566). **แนวทางการผลิตและพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กษมา ชนะวงศ์. (2564). **รูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนโรงเรียนเอกชน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- ธนภัทร สนสันต์. (2566). รูปแบบการบริหารหลักสูตรเพื่อพัฒนาอาชีพของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอเมืองอุดรดิตถ์. สารนิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์.
- ธาริตา สกลภัทรสกุล. (2565). สภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตากเขต 1. สารนิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปุนทริก พรชนะวัฒนา. (2560). การบริหารหลักสูตรปฐมวัยของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมการศึกษาเอกชน จังหวัดพะเยา.วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมการเรียนรู้ พ.ศ. 2566. (19 มีนาคม 2566). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 140 ตอนที่ 20 ง หน้า 60-72.
- วรพรรณ กอจิรัฐติกาล และสุกัญญา แซ่มซ้อย. (2562). แนวทางการบริหารหลักสูตรพาณิชยกรรมสาขาธุรกิจค้าปลีกโรงเรียนมัธยมวัดดาวคะนองตามแนวคิดระบบทวิศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคเหนือ. (2565). รายงานผลการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ปลายภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- สมปรารถนา หาญโยธา และ มินมาส พรานป่า. (2565). สภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยสำหรับนักศึกษา กศน.ในเรือนจำกลางชลบุรี. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.